

Megjelenik minden **csütörtökön**. — **Előfizetési ár:** egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — **Hirdetések** ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a **Szent-István-Társulat** igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőségéhez (IV. Lövész utca 13. sz.) kérjük küldeni.

Budapest, 1880.

44. szám.

Október 28.

A vas és arany.

II.

(M—y.) Mi ugyan távol állunk önötteink hű kultusától; rosszalunk, kárhozzatunk minden visszaélést, jellemgyöngeséget, fanatismust, de a józan felfogást oly dolgokban, melyek a társadalom legszentebb érdekeit illetik, a jogtiprást a hatalmi öntudat köpenye alatt, milliók sérthetlen meggyőződése iránti vakmerő merényletet, még ha lángész műve is, nem fogunk apotheosisban magasztalni. És pedig annál kevésbbé, minél feltűnőbbben látjuk a hatalmi nagyságban az erkölesi alacsonytságot, az erő öntudatában a bűn remegő félelmét.

Azon állam, mely most a társadalmi átalakulás nagy művében vezérszerepet visz, legnagyobb támaszától fosztotta meg magát, midőn a katolika anyaszentegyházat megtámadta. Csodálatos, hogy azok, kik az államot az államban nem akarják tünni, az egyházat az államtól különválasztani, épen a mindenható állam minden becsületes törekvéseinek gyámolítását a katolikusokban várják. Lépesönkint száll alá a vas embere s bukása erkölesi bukás azon párt előtt, melyet semmi tekintetben nem érinthet, melyet nem képes megvásárolni, melyről lángesze mindig előre tudja, mikor fog vele szavazni még oly kérdéseknél is, melyeket saját pártfelei megtámadnak. Azt a vas nagyon jól tudja, hogy egy Windhorst, ki kicsiny batyúval a hátán megyen a második osztályu vasuti kocsiiban a fontos tanácskozmányokra, az ősz Reichensperger, ki imakönyve mellett Shakespearet naponta forgatja, a merész ifju Majunke, s mások, mindmegannyi őszinte barátai a jog, igazság s társadalmi rendnek, — mindmegannyian oly érczből vannak, mely a tűzpróbán keresztül ment, s melyen nem fog a választó viz.

A vasember legnagyobb megaláztatása az, hogy ellenei a házban kivétel nélkül jellemteljes, becsületes emberek.

Megkísérté ő e kicsiny sereget szétrobbantani, melynek minden ereje, szemben az óriással, egyedül jellemében, hitében, lángoló honszerelmében van. Megkísérté a legveszedelmesebb módot, a csáb és vesztegetés fegyvereit. Kudarczot vallott. Megkísérté az erőszakot, s kinevették fenyegetéseit, börtöneit, rablánczait. Megkísérté a rágalom sátáni fegyverét, szemébe szórván a katolikusoknak, hogy ők a socialismusnak, e százfejtű hydrának előidézői, ápolói, s megszégyenülve kelle visszavonulnia e vád előtt, mely tompa nyilakkint patogott vissza ama márvány jellemekről, melyekhez ilyen vád soha sem férhetett. S a hatalmas vasember, kinek politikája megreszketteté a társadalmat, ki büszkén és vakon dobta ki egykor e szót: «nem megyünk Canossába» — most ott van, hogy negyedik Henrik gyanánt szörzsákokat öltson magára s kérje a kegyet — saját foglyaitól.

A társadalom története kiáltó példákat mutat az ég bosszujára. Szép Fülöp Molay Jákót és társait máglyára vitette, hogy kincseiket elvegye; századok multán utódja XVI. Lajos ugyanazon épületben várta a verpadot, melyben a templomrend nagymestere a halál előtti éjet tölté. XIV. Lajos 1693-ban szétlúttatta a speyeri királyi sírboltokat Hentz nevű vezére által. Száz év mulva ugyanazon napon ugyancsak egy Hencz nevű jakobinus véreb szétlúttatta a saint-denis-i királyi sírboltokat, s XIV. Lajos hamvait minden elődjével együtt szélnek bocsátá. Hanem azért vannak sokan, kik mindezt véletlennek nevezik, s ész, felvilágosodás mellett hajlandók himni, hogy az emberiség ellen elkövetett bűnöknek nincs a ki megbüntesse.

Minket nehéz küzdelmeink között nem vigasztalhat egyéb, mint azon győzelem, melyet hitünknek, meggyőződésünknek, elvenknek előbb-utóbb kivívni kell. Csak üldözzenek, fosztogassanak, — csináljanak belőlünk, ha kell, vértanukat, annál jobb. Porainkból sarjadzik elő a győzelem.

És a vasból kovácsoljanak továbbra is fegyvert, bilincseket; de az arany arany marad mindig, — s nem fog változni soha.

Omni die dic Mariae

Borult a láthatár, a nap felhők megett,
Borult s bús lelkem is, hisz' annyit szenvedett;
Ezer bajok, teendők és gondok között
Az ember lelke oly sívár, oly megtörött.

De újra, hogyha jő az eltűnt napsugár,
Örvend egész természet s kiesb a láthatár;
Ha újra felmerül, mi egykor éltete,
— Vigabb vagyok — a mult kedves emlékezete.

Mondják sokan: élvezzük a jelen időt,
Vagy nézzük rózsaszinben a dicső jövőt. . . .
A multnak élek én, jelent nem élvezem,
S kététes jövő nem hoz többé vigaszt nekem.

Enyém a mult, ha kell, elővarázsolom,
El nem rabolja senki e szent birtokom;
Jelenben és jövőben boldog úgy vagyok,
Ha mult boldogságomra visszagondolok.

Jelenben és jövőben boldog úgy vagyok,
Ha mult boldogságomra visszagondolok;
Ha azt, mi boldogita engem egykoron,
Elgondolom: ártatlan, jó gyermekkorom.

Midőn nem ismerém a bünt s nem epedém,
Csak azt tudám, tevém, mi jó s erény;
Jobban tudék kísértéseknek ellenállani,
S áhitatos imát forróbban mondani.

Forróbban mondtam el kis, egyszerű imám,
Anyám tanita rá — áldás legyen porán;
S ki fogja fel a gyermek legszebb örömét,
Midőn Istennek zenghetett dicséneket.

Az ének az élet legszebb költészete,
Minőt eszme s érzés csak ihlethete,
Ha tárgya s célja nagy; s hol van szebb élvezet,
Mint hallni gyermek ajkiról szent éneket?

S habár minden fohászunk, minden érzetünk,
Istenhez égbe tört, mint minden zengzetünk,
Kedvelt dalunk, melylyel dicsértük Máriát,
Ez volt: — mindenki tudja kedves dallamát:

«Omni die dic Mariae
Mea laudes anima.»

Volt egy derék tanárunk akkor Kalocsán,
Áldás legyen s boldogság minden nyomdokán,
Ki, hogyha jól tanultunk, mondá: «Gyermekek,
Lovaggá léssz s szabadba jösz majd én velem.»

Szűz Máriának lettünk diszlovagjai,
Kiknek hozzá repülnek dicsföhászái;
S kirándulánk egy kedves májusi napon
S dalolva mentünk a Dunán kis csolnokon
«Omni die dic Mariae
Mea laudes anima.»

Azóta nem Dunán, az élet tengerén
Kell már eveznem s hivatásom oly kemény;
Bár zengtem volna el naponta e danát,
Könnyekben türtem volna lelkem bánatát.

Nem zengtem el, megvallom későn vétkeimet,
Láttam pedig közelgni a veszélyeket,
És tudhatám, hogy a tengernek csillaga
Vezérelhet boldog üdvarpartra egymaga.

Nem is hallám soká e kedves éneket;
De im elém tárul ma egy szép jelenet:
Uj nemzedék, az ifjú tanulócsereg
A Szűznek letenyéjén így zeneg:
«Omni die dic Mariae
Mea laudes anima.»

Meghatva térdelek a szent oltár előtt,
S elmélkedem e szent ének — s multam fölött. . .
Ki fogja fel, mit érzék, a nagy örömet:
Föltűnni láttam boldog gyermekségemet.

Borult a láthatár, a nap felhők megett,
Ma lelkem nem borult, bármennyit szenvedett:
Mert újra felderült, mi egykor éltete,
Ártatlan ifjuságom s hü emlékezete.

Kalocsa, 1880. okt. 10.

Kanyurszky.

Márton ur bajai.

— Beszély. —

(Folyt.)

II.

Az idő mult. Márton ur már egy évig volt ur, s túrte jobb napok reményében familiájának szomorú sorsát. Erzsé letette falusi fejkötőjét, viganóját, Tamás megbarátkozott a városi viselettel s a napok multával egy kissé beletörődtek az uri életbe. Márton ur nevetett rajtok. Tudta ő ezt előre. Egyedül Cziczke nem tágitott: ez jellem maradt s következetes. Mikor Márton ur parancsára Tamás felesatolta nyakára a kutyaérmet, melynek erejénél fogva Cziczke is a rendes adófizetők sorába lépett. — az eb mély megszegyenülést mutatott. Soha egyetlen őse sem fizetett adót. Rajta történt meg a szégyen; azontul rá sem hederített Márton urra. Kihurczolkodott az ágy alól s Erzséhez szegődött a konyhába.

Márton ur a legszebb reményekkel táplálta magát, midőn egy napon levelet kap Malomszögről, melyben az emberséges, derék Abendstern arról értesíti, hogy miután a zápor elvitte a szénát, a birkák tánczra kerekedtek, a lovak náthát kaptak, az ökrökbe beleütött a nyavalya, a jég elverte a szemes veteményt, a repce elfagyott, nemkülönb a dohányt előre eltrafikálták a földikukacok, végül a kukoriczát megverte a ragya, s e szerint őt mindazon istencsapások érvén, melyek

becsületes bérlőket a második évben rendesen érne szokták, ennek folytán, alapján és következtében van szerencséje tudtára adni Márton urnak, hogy valamiképen azon vakmerő gondolatra ne vetemedjék, miszerint tőle ezen alkalommal bérdíjt várjon, ellenkezőleg neki lévén ennyi és ennyi ezer forint követelése annál is inkább, miután hitelezője a szomszéd árendás, névleg Morgenstern Izsák ur, szintén derék, becsületes ember, már eleve minden vagyonát, ingóságait, a keringelő birkákat, a prüsszögő lovakat, s a köhögő ökröket et caetera via facti et juris lefoglalta. Mindazonáltal, minthogy jól rendezett államban élünk s igazság mindenkinek adatik, ennek folytán tehát azon véleményben van az Istentől látogatott Abendstern, hogy a nagyságos ur perre fogja vinni a dolgot. Ezen esetben azonban ő látta a dolgot. Ő maga Abendstern köldussá van téve; belebukott a vállalatba. Márton ur látta, mikép fog a bajból kiszabadulni. Minden esetben azonban arról az egyről biztosíthatja, hogy neki egyebe nincs feleségénél s nyolcz gyerekénél, — ezeket ha tetszik lefoglalhatja.

Márton urat nagyon kellemetlenül lepte meg ez a levél. Erre bizonynyal nem volt előkészülve. Volt ugyan miből élnie; de prédára menni vagyonát nem akarta. Gondolkozott, mitévő legyen. Eszébe jutott, hogy a bajban elkel a jó tanács. Ismerősei között volt számtalan jogász, képviselő, nagy ur. Hanem bizalma egy ismert asztaltársa felé fordult, ki ügyvéd volt, kivel sokszor vacsorált együtt. Megvárta az alkalmat, hogy vele találkozassék. Csak oda kelle mennie esti kilencz órakor a Vörös Rákhoz; a jeles jurisdocteur minden este ott költi el vesepecsenyéjét. Könnyű tőle tanácsot kérni ott.

Az ügyek védője pontban kilencz órakor megjelent s Márton ur barátságos beszélgetések között előadá ügyének mivoltát.

Az épen nem szakasztá félbe Márton urat beszédében. Nyugodtan s minden hivatkozás nélkül a hivatalos óra és helyiség hiányaira, kihallgatta a beszédet s miután egy borjuszlettel megbirkózott, megtörölvén száját, imígyen szólt.

— A helyzet fontos, s az ügy bonyolódott. Mindenekelőtt szükséges, egy avatott és ügyes jogvédőről gondoskodni.

Ez a tanács sem terjedelmében, sem mivoltában nem volt valami különös, s Márton ur ezt a nélkül is tudta; ezért kár volt a Vörös Rákhoz fáradnia. Azonban elég járatlanságot mutatott Márton ur azzal, hogy midőn az avatott és ügyes ügyvéd megszerzéséről volt szó, ezen tulajdonokat az ajánlattevőben rögtön föl nem ismerte.

Megköszönte szépen a tanácsot s iparkodott haza szabadulni.

Másnap megint kapott Márton ur egy levelet a becsületes Abendsterntól, melyben az ég mindennemű csapásaihoz illő orthographiával jelentetik neki, hogy valamiképen ügyetlenül el ne sózza a dolgot, s minek előtte a perre fogná ügyét, aludjék egyet s gondolja meg, hogy talán békés uton el lehetne intézni a bajt; értetvén a békés elintézés alatt, hogy Márton ur fogadja el Abendstern ajánlatát.

Márton ur magyar ember volt, de azért nem szeretett perlekedni. Annyi élettapasztalata volt, hogy belátta veszteségeinek mértékét mindkét esetben, akár pereskedni fog, akár nem. Különben majd megtanítja ő a becsületes Abendstern urat, — csak rászolgáljon.

Még az nap feltűrközött Márton ur s felkereste tekintetes Rókváry prókátor urat, kinek nagy hire volt akkoron, mint kitűnő jogásznak, fogas ügyvédnek s több efféle.

Márton urat egyenruhás inas fogadta s vezette be a salonba, melynek üvegajtáján keresztül az irodába lehetett látni; az irodában nyolcz segéd dolgozott nagy buzgósággal, jeléül annak, hogy Rókváry ur érti a módját foglalkoztatni a bíróságokat.

Kevés vártatva tarka kabátban, ökölnyi esibukkal szájában megjelent az ügyvéd ur maga; előgurított egy gömbölyű borkarszéket, s miután Márton urat a pamlagra erőszakolá, helyet foglalt vele szemben, s igen lekötelező modorban kérde Márton urat, miben lehet szolgálatára.

Márton elmondta töviről száláig élete folyamát s egy órai beszéd után szerencsésen eljutott az ügy meritumához.

Rókváry nyugodtan kihallgatta; a csibuk épen addig tartott. Akkor egy előcsengetett inas elvitte a csibukat s a jogvédő ur felvette az elejtett fonalat.

— Tehát uraságod szándéka árendását bepörölni. Helyesen. Ez nem is lehet máskép. Törvénykezésünk teljes biztosítékot nyújt e féle tulhágások ellen. Nekem már nyolcz hasonló pöröm volt a legszerencsésebb kimenetellel.

— Az az megfontolandónak vélném előbb, mit tegyek? szólt Márton ur.

— Itt nem is kell fontolgatni. Az ügy világos, a követelés jogos, az eljárás gyors, a végeredmény biztos! felelt lapidár stylben az ügyvéd ur.

— Tehát?

— Az ügyet legott felvesszük. Biztosítom uraságodat. Én már akárhány lóköttő ügyében jártam el s brilliáns kimenetele volt ügyviselésemnek.

Márton ur megköszönte magában a kategoriát, melybe ügye soroltatott. Mindazonáltal bátorzkodott észrevételt tenni.

— Clara pacta bona! szólt Márton ur, s az ügy szerencsés lefolyása után. . . .

— Oh azt tessék rám bizni, — én csak törvényes perezentekkel dolgozom.

Márton ur megnyugodott, alávetette magát a szükséges formalitásoknak s letette ügyét tekintetes Rókváry köz- és váltóügyvéd kezeibe.

III.

Hanem szegény ember sorsát boldog Isten bírja. Márton ur azért ment a városba lakni, azért vetette alá szokatlan gyötrelmeknek familiáját, hogy, mint mondani szokás, öreg napjaira, nyugodtan és boldogul élhessen. No hiszen megjárta. Nem ismerte ő még akkor azon urakat, a kik diplomával dolgoznak.

Megnyugodott azonban sorsában, gondolván, hogy azért fizet ő oly rengeteg mennyiségű adót az államnak, hogy viszont az állam gondoskodjék arról, misze-

rint jogaiban sérelmet ne szenvedjen. Ezen föltevésében azonban rémletesen esalódott Márton ur.

Mert alighogy a becsületes Abendstern uram megkapta az idéző végzést, fenttermett a fővárosban és épen jókor jött arra, hogy Márton ur reggelijét elrontsa.

Tamás, midőn az asztalt letakarítá, s Márton ur számára a töltött pipát előhozá, jobb lábával az ajtó felé bökvén, imígyen jelenté be Márton ur vendégét.

— Ott kiint van a malomszögi árendás. Áldom a nivoltát. Be akar jönni.

— Hát csak jöjjön! felelé Márton ur.

S belépett Tamás udvariatlan intésére Abendstern ur, ki midőn Malomszögöt bére vette, három pej lovon, pompás szandlóferen, köcsögkaiappal a fején, s monoclivál az ábrázatján, mutatta be magát Márton urnak; — vala pedig mostanság öltözve egy hosszú, szörnyen kopott térdig érő tobákszin kabátban, tarka mondhatlanban, összegyűrt nyári kalapban; csak kezét kelle kinyujtania, hogy az ember oda vessen neki egy garast.

— Alásszolgája nagyságos urnak.

— No Abendstern! szóló Márton ur felhuzva szemöldeit, — ön ugyan rútul rászédett engem. Hát ez az ígérét?

— Kérem, kérem! szabadkozék a derék ember sértett hangon. Én vagyok rászédve. Én!

— Ne mondja!

— Bizony! ugy áldja meg Isten nagyságodat, a mint hogy igazat mondok. Koldussá vagyok téve. Nincs egyebem, mint ez a kabátom, a mi rajtam van. Megjártam én azzal a szerződéssel.

— De hiszen én negyven esztendeig becsületesen megéltem birtokomból.

— Elhiszem azt. Parasztgazdaság. De én mindent rendbe hoztam; építettem, javítottam, szaporítottam, belevesztegettem hatvanezer forintot. Oly igaz, mint hogy élek. Soha se higyem nekem a nagyságos ur, ha nem igaz a mit mondok. Minden föl van írva, az utolsó krajczárig. Én vagyok rászédve.

— De már azt kikérem Abendstern uram, hogy még engem accusáljon. Hiszen potomba kapta az egész jószágot.

— Potomba! Hogyan? Miképen? Mi módon? Potomba mondja? Adta volna nekem a nagyságos ur a jószágot nem potomba, hanem adta volna úgy a hogy nem adta, volnék én akkor szerencsés.

— De nem oda uram! Most már a mellett maradtunk, a mibe megegyeztünk.

— Igen ám, ha volna miből. Mindenem le van foglalva.

— Bánom is én!

— Én sem. Mert én igaz ember vagyok; én soha meg nem esaltam senkit, mutasson nekem nagyságos ur valakit az életben, a kit én megcsaltam.

Márton ur nem érzett magában kedvet ezen tág téren kalandozni, csak röviden válaszolt:

— Én pedig nem akarok lenni az — első.

— No jól van; látom hogy a nagyságos ur engem nem akar vádolni, mert nem is teheti, hanem hát elmondom miért jöttem. A baj nagy, — nekem mindenem odaveszett. Ezekre menő követeléseim van. De hát a nagyságos ur okos ember, böles ember, igazságos

ember, nem akarja, hogy a becsületes Abendstern koldussá legyen. A nagyságos ur engem beperelt. A per fog kerülni sokba; igen sokba. Azért jöttem, hogy ajánljak nagyságodnak békességes utat. Van egy jó tervem.

— Halljam!

— Hát az én sógorom a Morgenstern, az a ki a bálnási jószágot árendálja, akarja átvenni a birtokot tőlem. Derék ember, gazdag ember; csupa becsület. Már is lefoglalta mindenemet.

— S azután, hogyan lesz ez?

— Egyszerűn. Átveszi tőlem a kötelezettséget és ígér kétesztendei próbaidőt. Akkor fog határozni. Tessék ezt meggondolni. Nem tréfa. Mert én szegény vagyok, úgy sem fizethetek. S akkor persze, nekem is el kell állnom követeléseimtől.

Márton ur elgondolkozott. Csak vártatva szólalt meg.

— De már megkezdtem a pert.

— Tessék abbahagyni. A Morgenstern sógor én hozzám. Van neki itt fiskalisa, a doktor Spitzer, — az fel van hatalmazva az átvételt megkötni. Bizony meg nem bánja a nagyságos ur.

Márton ur még inkább gondolkozóba jött. Ha már az Abendstern oly rosszul világitott, talán az a Morgenstern szebben fog ragyogni. Elbocsátá bérlőjét azzal a biztatással, hogy majd érkeezni fog előbb Rókváry ügyvéd ural.

(Foly. köv.)

A költő és a földmives.

Souvestre Emil beszélye.

Egy fiatal ember gyalogolt az erdő mentében, mely Sainte-Maurice-aux-Minest Ribauvillettől elválasztja, s daczára a beköszöntő sötétségnek, daczára az egyre sürűbben leereszkedő ködnek, lassan halat, nem ügyelve az időre és órára.

Zöld posztóruhája, szarvasbőr szárharisnyája és szép fegyvere után itélve, melyet vállán hordott, az ember őt Nimródnek tarthatta volna, ha a vadásztáskájából félig kikukucsáló esomag nem árulta volna el a révedezőt, kinek a vadkeresés csak ürügy a magány fölkeresésére. Sőt e pillanatban járásának elmélkedő lassúsága is meghazudtolta vadász külsejét, s arról tön bizonyosságot, hogy Arnold de Munster nem annyira vadnyomok után jár, mint inkább gondolatainak ábrándjait követi.

Párisban hagyott családjára és barátjaira gondolt s velők foglalkozott. Eszébe jutott a fényes dolgozószoba, melynek falait ábrándos metszvényekkel, furesa képekkel és ritka szobrocákkal díszítette föl; a német dallamok, melyeket nővére énekelt, a buskomor költemények, melyeket ő az esti lámpa halvány fényénél szavalgatott, és azon hosszas beszélgetések, melyekben mindenki bizalmasan kieserélte legbensőbb érzelmeit, midőn az érzelmek minden titkai egymás után vita tárgyává lettek, magyarázatot nyertek majd hevesebb, majd gyöngédebb kifejezésekben! Miért hagyta oda ezen válogatott társaságot, ezen élvezeteket, hogy Elszászban egy falu magányába zárkozzék? Teendőinek szüksége elegendő mentség volt-e ezen veszteség-

ért? Nem jobb lett volna-e belenyugodni a pénzvesztésbe, mely fenyegette, mint ez a prózai élet falun? Mit fog csinálni az ifju gyöngéd és nemes kedélye az öt környező közönséges emberek között?

Ezen és sok más egyéb kérdéssel foglalkozva, Arnold de Munster tovább ment a nélkül, hogy figyelt volna az utra, melyen haladt. Elmélkedéséből kiragadta végre a köd hatása, mely esővé változott s kezdé átáztatni vadászöltönyét. Siettetni akarta lépteit; de maga körül tekintve észrevette, hogy éltévedt az erdő utain s hasztalan ügyekezett fölsismerni az irányt, melyet követnie kellett volna. Az első kísérlet még inkább elvezette a helyes iránytól. Beesteledett, az eső sűrűbben kezdett hullani s ő a véletlenre bízván magát, az ismeretlen uton még jobban bement az erdőbe.

Már kezdé elveszteni türelmét, midőn a leveletlen fák tömkelegén át esengettyűhang üt meg füleit. Az egyik oldaluton egy kocsis tünt fel, melyen egy kék inges kövér ember ült s mely a keresztut felé tartott, hová Arnold épen akkor érkezett.

Arnold megállott, bevárva a kocsit s kérdé a benn ülőtől, hogy messzire van-e Sersbergtől.

— Sersbergtől! ismétlé a kocsin ülő; remélem, hogy ön nem akar ma ott hálni?

— De igen, felele a fiatal ember.

— A sersbergi kastélyban? szólta a földmives; akkor önnek vasutra lenne szüksége! Innen jó hat mérföldnyire fekszik a park; s ha számba vesszük az időt és a rossz utakat, ez a hat mérföld felér tizenkettővel is.

A fiatal ember nagyon meg volt lepve. Reggel indult el a kastélyból s nem hitte volna, hogy oly messzire távozott; de a földmives magyarázatai után megtudta, hogy több óra óta rossz uton járt s a helyett, hogy Sersberg felé tartott volna, annak folytonosan hátat fordított. Most már nagyon késő volt a hibát jóvá tenni: a legközelebbi falu egy mértföldnyire volt s Arnold nem ismerte az oda vezető utat; kénytelen volt tehát elfogadni új utitársának szíves vendégszeretetét, kinek tanyája szerencsére csak pár puskalövésnyire feküdt.

Követte tehát gyalog a földmivest s megkísérlé beszélgetésbe ereszkedni vele; de Moser nem igen szeretett beszélgetni s teljesen idegennek látszott lenni azon érzelmek iránt, melyekhez az ifju szokva volt. Midőn az utóbbi föllekesülten mutatta neki a gyönyörű láthatárt, mely kiértükkor az erdőből szemek előtt feltárult, s melyet a lemenő nap utolsó sugarai megvilágítottak, a földmives erre mindössze csak arcát fintorította.

— Rossz idő lesz holnap! mormogá fogai között, vállára huzva a pokróczot, mely köpenyül szolgált neki.

— Innét be lehet látni, ugy-e, az egész völgyet, szólta Arnold, ki hiába ügyekezett tekintetével áthatolni a szürkületen, mely már eltakarta a domb tövét.

— Igen, igen, mond Moser fejével biccentve; a hegyoldal elég magas arra. Ez is olyan találmány, a melyből nem sok haszon van.

— Micsoda találmány?

— Nos! hát a hegyek.

— Hát maga jobban szeretné, ha esupa síkság lenne?

— Tessék! no ez azután kérdés! kiálta föl nevetve a földmives; azt kérdezni tőlem, hogy jobban szeretném-e nem kizozni lovaimat?

— Az igaz, mond Arnold bizonyos megvető gúnynyal; el is feledtem a lovakat! Persze, hogy a Mindenhatónak a lóra is kellett volna különösen gondolnia, midőn a világot teremtette.

— Azt nem tudom, felele nyugodtan Moser; de annyi bizonyos, hogy a mérnök uraknak nem volna szabad erről megfélekedniök, mikor utat építenek. A ló a legjobb barátja a földmivesnek... ezzel azonban nem akarom megbántani az ökröket, melyeknek szintén megvan az értékök. (Folyt. köv.)

T Á R C Z A.

A kölni székesegyház építésének története.

(Vége.)

Zwirner egy tervet dolgozott ki a székesegyház teljes elkészítéséhez. A szentély helyreállításának bevégeztével el kellett dölni, hogy vajjon tovább építsék-e a templomot, avagy elbocsáttassanak a jól képzett munkások. Sikerült ekkor óriás lelkesültséget élesíteni a közönségben a mű bevégezése iránt. E lelkesültséget leginkább az 1840-ben alakult «Dombauverein», dómépítő-egylet létesülte okozta, melynek czélja volt pénzadományok által, valamint minden egyéb módon a székesegyház bevégeztését előmozdítani. IV. Frigyes Vilmos király vette át az egyleti védnökséget és gazdag királyi segélyezésre nyújtott kilátást. 1842. szeptember 4-én a porosz királyi pár és sok más német uralkodó jelenlétében tétetett le az alapkő a továbbépítéshez, a déli kapuzatnál. Mielőtt a szokásos három kalapácsütést végezte volna, így szólta a király: «Itt, hol ez alapkő nyugszik, ama tornyokkal együtt emelkedjenek az egész világ legszebb kapui. Németország építi őket, legyenek tehát Németországra nézve Isten kegyelme által egy új, nagy és jó kornak kapui. A szellem, mely e kapukat építi, ugyanaz, mely 29 év előtt lánczainkat szétértte, megszabadítá a hazát a szegénytől és e partot az elidegenítettétől. És a legtávolibb nemzedékeknek is regéljen e nagy mű egy, a szabad uralkodók és szabad népek egysége által nagy, hatalmas, és a világ békéjét vér nélkül megszerző Németországról.»

Az egylet ernyedetlen fáradozásainak és a dúsan ömlő állami segélypénzeknek köszönhető, hogy a hatalmas munka óriási léptekkel haladt előre, és hogy 1848. aug. 14-én, a székesegyház 600 éves jubilaumán az ideiglenes földézzettel ellátott hosszahajók az isteniszteletnek megnyitattak. 1855. okt. 3-án a déli kapuzatnak ormozatok- és ablakokkal gazdagon ékített orma a királyi védnök jelenlétében keresztvirággal koronáztatott. A déli mellékhajóban lévő diszalak I. Lajos bajor király adománya.

Néhány hónap mulva az éjszakai kapuzat hasonlókép befejeztetett, és a Zwirner terve szerént létesülendő remek épület mindinkább előtűnt a szemlélőnek. Ezután a hajók befejezése, a négyszet fölött emelendő toronyka és a nyugati tornyok vétettek munkába. 1860-ban a tetőzet vasszerkezetét és a horganynyal bevont s vasból készült középtornyot végezték be, úgy hogy okt. 15-én, a királyi védnök születésnapján, Zwirner már az aranyozott csillagot feltűzhetné a templompadolattól 110 méter magasra emelkedő toronycúcsra. Zwirner nemsokára rá, 1861. szept. 22-én, kilencz hónappal a király elhunytá után, 28 éves működése után e földi létből kiszólltatott.

Ő utána Voigtel, ki már 1855. óta élénk résztvett az építkezésben, vette át annak vezetését. I. Vilmos király épen olyan állást foglalt el a székesegyház építésével szemben, mint előde.

1861. febr. 20-án e szavakkal vette át az egyleti védnökséget: «Valamint az Urban nyugvó fivérem, az elhunyt király ő felsége a kölni székesegyház befejezésében folyton élénken résztvett, úgy én is nagy érdeklődéssel viseltem iránta, és ennélfogva szívesen elfogadom a központi domépitő-egylet fölötti védnökséget, azon ohajjal, hogy magas védura szellemében továbbmüködjön, nemsokára elérje nagy és szép célját.»

A domépitési sorsjáték lényegesen előmozdította a czél elérését. Ennek köszönhetni, hogy mindkét, 155 méter magasra tervezett torony aránylag rövid idő alatt emelkedett oly magasságra, hogy 1867. szept. 4-én a nyugati főkupuzat feletti ormozat záratornyfiát elhelyezhették.

Tíz év múlva fejeztettek be a két torony nyolczszögfalai a negyedik főpárkányt magasságban meghaladó erkélyekkel és szöglet-toronyfiakkal együtt, és az egész munkásság zentul a gazdag tagozatu gerinczekkel és hevederekkel díszített kősisakoknak, valamint a gerincek üreit betöltő, és folytonos ifjodásban emelkedő rosettáknak felépítésére, nemkülömben az idő foga által megromlott déli torony restauratiójára lett fordítva.

1879-ben a harangokat, köztük nevezetesen az 540 mázsa súlyú, zsákmányul esett francia ágyukból öntött, császárharangot helyezték el a tornyokban.

Elkészülve áll tehát bámuló szemek előtt a nagyszerű mű, a világ legmagasabb tornyaival ékitve, példányszerűleg. Műhelyei elárasztották Németországot a kiképzett művészek nagy számával, kik közt a Kölnben lakó Statz Vincze, — Schmitz Ferencz az ismert építész, ki egy, a székesegyházról szóló művet, «A kölni dóm, annak szerkezete és kiállítása» cím alatt adott ki, — és a bécsi domépitész: Schmidt Frigyes, ki számos éveken át gyűjtött magának érdemeket a székesegyház körül, említendők. Ezen, a csücsives építészlet fejlődésére oly nagy befolyással bíró férfiak számos egyházi és világi építkezéseik által e styl pártolóinak számát egyre gyarapították, maguk köré gyűjtve és a középkori művészet titkaiba beavatva a kőfaragók, üvegfestők, aranyművesek, fafaragók, lakatosok, díszítményfestők és egyéb mesterségeket gyakorlóknak nagy csoportjait, — miáltal befolyásukat e téren örökre biztosították.

Ezrei a népeknek sereglenek össze, bámulni a keresztény művészet remekét, de egy hiányzik közülük, az új egyház érseke!... Vajha a kölni dóm zengzeter harangzugása a németországi katolikusok számára a bekének lenne harangja, jelezve, mint a középkorban divott, a trenga Dei, — Isten bekéjének kezdetét!

Gohl Ö.

Spanyol és portugál nevek és czimzések.

Mint adomát beszélük, hogy egyszer egy spanyol nemes éjjel szállást kért egy koresmában, s midőn az ajtón át kérdező vendéglősnek elszámolta kereszti- és vezetékneveit, a vendéglős azzal utasította el, hogy annyi embernek nem adhat szállást. S ez az adomá nem határos a hihetlennel, mert valóban a spanyol és portugál nevek roppant hosszuk s az embernek nagy gyakorlatra van szüksége, hogy bemutatásoknál csak néhány személy nevét is meg tudja emlékezetében tartani. De ezenkívül még jó emlékező tehetség mellett is nehéz az illető személyt kellő módon megszólítani, mert az ember rendesen nem tudja megkülönböztetni, hogy a végtelen sok név közül melyiket kell a társalgásban az illető megnevezésére használni.

Vegyünk például egy egészen közönséges spanyol nevet, mely ott époly gyakori mint nálunk például Fekete vagy Fehér. Ezt a spanyol Feketét nekünk így fogják bemutatni: Sennor Don Juan Francisco Fernandez y Gonzalez. Ezt az uri embert tulajdonképen Fernandeznek hívják, de anyja iránti gyöngéd szeretetének kifejezést adni ohajtván, felvette ennek nevét is Gonzalez-t. Egyik neve Juan (olv. Chuan) azaz János, a másik pedig Francisco, époly mint nálunk például Fekete Antal József. A Don, a latin dominustól, egyszerűen urat jelent s nem nemességet, mint sokan tévesen hiszik; sőt ellenkezőleg ezen czimzés a legtöbbször esetben csak bizalmasság kifejezése, olykor előkelők használják alsóbb rangokkal szemben, megfordítva azonban soha. Uri egyént Sennor Don s a reá következő kereszti- és vezetéknevel vagy pedig Sennor s az utána tett vezetéknevel szokás megszólítani. A Don a keresztnével jó ismerősök, szomszédok és jó barátok közt használtatik — a vezetéknevet Don-nal használni nagy hiba; az ur is gyakran így szólítja meg szolgáját: Don Juan, Don Francisco. Azt ellenben már nem tűrné, hogy szolgálja őt Don-nal szólítsa meg. A spanyol és portugál nevek előtt álló de nem jelent nemességet. A nemességet a nemesi rang megnevezésével fejezik ki: caballero, vizconde, conde stb. Férjezett nők nevei előtt a de megfelel körülbelül a mi «született» kifejezésünknek. Ha például a fönnemlített Fernandez nővére, kit rövidített keresztnéven Lolá-nak azaz Maria de las Dolores-nek hívnak, Rodriguez nevű egyénhez menne férjhez, czíme ez lenne: «Sennora Donna Maria de las Dolores de Fernandez y Gonzalez de Rodriguez», — mely czimnél a de Rodrigez azt jelenti, hogy Rodrigeznek a neje. Feketéné asszonyt tehát Spanyolországban Senora de Fekete czimen fogják mindig szólítani, a nélkül, hogy ezzel valami különös megtiszteltetést akarnánk kifejezni.

A valódi nemes nevek a spanyoloknál és portugáloknál a nemesi rang és kastély hozzátételével ennek megfelelőleg még hosszabbak lesznek. A portugál s különösen a brazíliai végül olykor még hozzáteszi a Netto, Filio vagy Sobrinho szót, azaz egyszerűen e szókat: unoka, fiu vagy unokaöccs, mely szavakat mint tulajdonnevet csatol saját nevéhez, vagy hogy félreértéseket kikérüljön, hasonnevű vagy rokon családokkal, vagy pedig pusztán kedvtelésből. Sőt Braziliában jogában áll bárkinek egyszerűen kijelenteni, hogy ezen s ezen naptól kezdve ezt vagy azt a nevet veszi föl. Egyszerű nyilatkozat valamely nyilvános lapban feljogosít fényes név viselésére, nem kell hozzá hatósági engedély.

A mi a czimzéseket illeti, ebben a spanyolok s portugálok felülmulthatlanok. A mi «Kegyed» kifejezésünknek megfelel az «Usted» összevonva a vuestra merced-ből. Nem tekintve továbbá a főrangú hivatalnokok és egyháziak hivatalos czimzését, Portugáliában és Braziliában mindenki «illustrissimo», méltóságos. Másnak a neje «excellantissima»; saját nejét a spanyol «senorá»-nak, s a gyermekeket a szülők «sennor»-oknak és «senorá»-knak nevezik.

Az írásbeli érintkezésben a spanyolok és portugálok még udvariasabbak, mint a társalgásban. A hivatalos valamint a bizalmas levélírályt oly udvariassági szólamok jellemzik, melyek olykor a komikummal, sőt a neveltséggel is határosak. «Mil besos y abrazos», azaz ezer csókon és ölelésen alul nem adják egyetlen levélben sem. Az ezer szám a levélben egyébaránt stereotyp, mert még a hivatalos írályban is, különösen valamely hatóság főnökéhez intézett beadványban így szólnak a befejezésnél: viva V. S. mil annos! Éljen méltóságod még ezer esztendeig!... a mi valóban komikusan hangzik, ha meggondoljuk, hogy a főbb rangú hivatalnokok bizony már rendesen előhaladott korban szoktak mindenütt lenni. Egyetlen levélben sem hiányzik a Q.

B. S. M. azaz: que besa sus manos (ki kezeit csókolja). A helygyeknek azonban nem kezeit, de lábait csókolják a levélben: que besa sus pies. A kézcsofolás a levélben nőikkel szemben nagy neveletlenség.

A spanyolok s portugolok egyébaránt bizonyos nemes ö-
érzettel tudják magukat kifejezni s a grandezza épugy jellemzi
ott az öszvérhajesárt vagy szolgálot, mint a főrangu nemest.

Közli: N. N.

RÖVID HIREK.

* **Legfelsőbb adományok.** A király ö Felsege a j a k o r i s i
g. kath. főökköszégnek s a s z ö c s i r. kath. hitköszégnek iskolá-
építésre 100—100 forintot. Szklabonya község tüzkárosult
lakosai részére 100 frtot adományozott magánpénztárból.

* **Jacobini Lajos** bibornok bécsi pápai követ ur ö eminen-
tiája fővárosunkban időzött s f. hó 25-ikén nyujtá ö Felsegének
külön audientian visszahivó levelét. A pronuncius tiszteletére
Haynald Lajos bibornok kalocsai érsek ö eminentiája vasárnap
diszcedet adott. Jacobini f. hó 27-ikén hagyta el fővárosunkat.

* **Simor János bibornok** hercegprimás ö eminentiája, az
általa f. évi február 22-ikén az esztergomi főegyházmegeyi tanítók
javára tett 100,000 forintnyi nagylelkü alapítvány kamatai
kétharmadának, számszerint 4000 frtnak ez évre leendő kiosztá-
sára iránt akként intézkedett, hogy ezen kamatösszeg 64 tanító
között 120, 80, 60, 50 és 40 forintos részletekben fog kiosztatni.
Ezen segélyért csakis szükölködő és rendszeresített általányfizet-
ésben nem részesülő tanítók folyamodhatnak.

* **A delegatiók** f. hó 25-ikén fogadtattak ö Felsege által a
budai királyi várakban.

* **Tárkányi Béla** apát egri kanonok ur ö nagysága az
Akadémia tiszteleti tagjává történt megválasztását megköszönve,
100 aranyat küldött az Akadémiának a Dante-fordítás jutalmazá-
sához s ezen felül 200 forintot az első osztály nyelvtudományi
munkálataira. A nagylelkü Mecaenas adományát az Akadémia
hétfői ülésében harsány éljenzéssel fogadták.

* **Az egyházi zene** érdekében figyelemreméltó cikk jelent
meg a «Tájékozo», kitünően szerkesztett egyházi folyóirat-
ban, Bogisich Mihály belvárosi káplány, akadémiai tag tollá-
ból. A jeles szakférfiu a Szent-László-Társulat működését az
egyházi zene fejlesztésére is kiterjesztetni ohajtaná, a püspöki
kar pártfogása mellett. A czélt szerente előmozdíthatná a Szent-
László-Társulat auspiciumai alatt alakuló országos katolikus
egyházi zenegylet, mely következő működő tagokkal birna: 1.
Elnök: az egyházi zenetörténelem elméleti s gyakorlati tanára.
2. Orgonász, az elnök helyettese a próbáknál évi 500 frttal. 3.
Két egyházi tenor és basso énekes fejenként évi 100—400 frttal.
4. Két egyházi tenor és két basso énekes fejenként évi 50—200
frttal. Négy gyermek (sopran) és négy gyermek (alto) énekes évi
50—400 frttal. 6. Hangjegyek évi 100 frtért. Az ekként meg-
alakult egyházi énekkar egy év mulva működését megkezdhetné,
mely egyelőre a hivatalos nagy egyházi ünnepélyekre és a fővá-
rosi templomok felszentelési napjaira fogna kiterjedni. A központi
papnövelde végzett növendékei a vidéken az egyházi zene és ének
apostolai lennének. 7. Fedezet: a m. kir. kath. vallás- és tanul-
mányi alap. Lesz-e az igéből test? felvirágzik-e még hazánkban
a kath. egyházi zene? oly kérdések, melyeknek eldöntését a közel
jövőben mindannyian öszintén ohajtjuk.

* **Ürményi József** zalai főispán Zala-Egerszegén 1880. okt.
20-ikán, életének 73. évében szívzélhüvésben meghalt. Egész
életét a közügyeknek szentelte. A Szent-István-Társulatnak is

választmányi tagja volt s míg a fővárosban lakott, élénk részt
vett a választmány üléseiben. Hült tetemeit f. hó 22-ikén szen-
telték be s tették örök nyugalomra a vaáli családi sírboltban.
Béke hamvaira.

* **A bécsi Szent-István templom** restaurálására Kutschker
bibornok-érsek elnöklete alatt a mult héten alakult meg a döm-
építő bizottság. Ö eminentiája ez alkalommal bejelentette, mi-
szerent Rudolf trónörökös ö felsege a védnökséget elfogadta, a
császár ö Felsege pedig öt éven át évi ötezer forintot adományoz
az építkezésekre. A templom belső restaurálásának költségei
körülbelül 200,000 forintra fognak rugni. — **Rudolf** trónörökös
ö felsege esküvője alkalmából Bécs városa 100,000 forintot sza-
vazott meg különböző ünnepélyekre. — **Helferstorfer** apát alsó-
ausztriai tartományi marsall f. hó 25-ikén reggel hosszabb szen-
vedés után szívzélhüvésben meghalt.

* **Burns Róbert** skót költő óriási nagyságu emléksobrát
Dundeeben folyó hó 16-ikán leplezték le nagy ünnepélyességgel.
— **Portugaliában** a mult héten erős földrengés volt mi. denfelé,
szerencsétlenség azonban nem történt. — **Pacca Bertalan** bibor-
nok f. hó 15-ikén Grottaferratában agyszélhüvés folytán meg-
halt. 1817-iki február 25-ikén született s bibornokká 1875. szept.
17-ikén neveztetett ki. — **Angolországban** egy kiadó «The Boys
Newspaper» cím alatt gyermekek számára politikai lapot indít-
tott meg. Kár, hogy mindjárt csecsemők számára is nem ad ki
lapot. — **Buenos Ayresben** a mult hónapban iszonyu vihar dühöng-
gött, melyben 700,000 (?) darab tehén, 500,000 juh és 250,000 ló
veszett el. Az iszonyu vész három nap és három éjjel dühöngött s
hasonlóra azon a vidéken a legöregebb emberek sem emlékeznek.
— **A párisi Théâtre français** a mult héten ülte meg három napig
tartó ünnepélyekkel kétszázados fennállásának emlékét. — **A
fokföldi gyémántmezőkön** nemrég egy 225 karát súlyú gyémántot
találtak a Du Joits Pam-bányában, egy másik 115 karát súlyút
pedig a Jategors-bányában. — **Ricasoli Bettino** báró, az olasz
forradalmi politika egyik matadorja meghalt.

IRODALOM.

— „**Az Egyedi aptság története.**“ Irta Bunyitay Vincze.
Nagyvárad, 1880. 8-rét, 76 lap. E cím alatt érdekes füzetke
jelent meg az «Egyedi Mindenszentekről» czimzett apátságról,
mely Bihar megyében fekszik. Alkalmul szolgált e mű megírására
ifj. gróf Zichy Ferencz pápai titkos szolgálattevő kamarásnak
egyedi apáttá való kinevezetése és megáldatása, mely e hó 4-én
ment végbe Nagy-Váradon. Bunyitay Vincze a nagyváradai l. sz.
egyházmege történetének megírásával foglalkozik, mely nagy
munkához egy mozaiktöredéket képez az egyedi apátságról
egybeállított kis füzetke is. Szívvel kívánjuk, hogy nagy művét
is jó egészséggel fejezze be szorgalmas buvárunk. A kezeink közt
fekvő füzet az új egyedi apátnak van ajánlva, ki e században az
apátok sorában 6-ik.

— Dr. Czobor Béla egyetemi m. tanár „**A keresztény
műarcheologia encyclopaediája**“ czimű munkájából, mely külön-
féle technikai akadályok miatt eddigélg meg nem jelenhetett,
f. évi november hó első hetében jön ki sajtó alól az I. füzet.
Miután szerző, műve előirányzott terjedelmét, valamint a szöveg
közé nyomott költséges ábrák számát jelentékenyen kibővítette,
továbbá azon szerencsés helyzetbe jutott, hogy e munkát inten-
tiók elvállalása fejében is adhatja: az előfizetési ár és föltételek
is változást szenvedtek, a mennyiben a legalább 30 ivre terjedő
munkát összesen 20 intentio elvállalása mellett (ad
intentionem dantis, intra spatium 6 mensium) megrendelhetik.

Az első füzet tíz ívnyi tartalommal, igen díszes kiállításban százhárom ábrával illusztrálva, bérmentesen küldetik szét. — A megrendelők, miután ugyanis az egész mű megszerzésére kötelezik magokat, kéretnek mind a 20 intentiót egyszerre elvállalni s azok pontos elvégzéséről szerzőt értesíteni. A megrendelések legkésőbb f. hó végeig küldendők be e czím alatt: Dr. Czobor Béla fehérmegyei áldozár s egyetemi m. tanárnak, Budapest, M. N. Muzeum.

— Megjelent s beküldetett: „István bácsi naptára 1881. evre.“ Huszonhatodik évfolyam. Több a szövegbe nyomott kép-pel illusztrálva. Ára 50 kr.

— A Rautmann által kiadott „Magyar Lexikon“-ból megjelent a 64—65. füzet. Eudamos szótól a Fanyesés-ig. Mellékletei: Palaestina térképe és a csillagászati ábrák II. táblája. Egy-egy füzet ára 30 kr.

— **Egyházi beszédek** aranyos János, Fléchier és Fénelontól. Latinból és francziából fordította Pongrácz Felix kapisztrán szent Jánosról nevezett ferenczrendű áldozár. II. füzet. 1—81. lap. A füzet hat beszédet tartalmaz. A mű gond-
dal van fordítva, a nyelvezet folyékony és hibátlan. Az egri nyomdában díszesen kiállított füzet ára 40 kr.

— Megjelent s beküldetett: „Vasárnapi és ünnepi egyházi beszédek.“ Kézikönyvül a falusi nép lelki szükségéihez alkalmazta Rosztóczy Imre volt kaáli plébános és a középhevesi egyházkerület esperese. Ötödik évfolyam. Eger, az érseki lyc. nyomda tulajdona. Nagy 8-rét I—XVI és 1—458 lap. Az 1876-ban elhunyt jeles egyházi szónok életrajzán kívül a vaskos kötet advent 1. vasárnapjától pünköst utáni 24-ik vasárnapig terjedő időszakra való szent beszédeket tartalmaz.

MINDENFÉLE.

A vasutak legmagasb pontjai. A «Bulletin de la Société de géographie de Paris» a következő közleményt hozza a világ legmagasb vasutainak tetőpontjairól: Az Apennin-vasut legmagasb pontja 617 méternyire fekszik a tenger színe fölött; a feketehegységi vasuté 850, a semmeringi 890, a kaukaszusi 975 méternyire emelkedik a tenger színe fölött; a szent Gotthard-alagut 1154 méternyire van, a Brenner-vasut 1367, a mont-cenisí vasut 1338, a North-Pacific-vasut 1652, a Central-Pacific-vasut 1510, az Union-Pacific-vasut 2513, végre az Andesekeken vezető vasut 4760 méternyire van a tenger fölött.

Kétszeres vereség. Luxemburg tábornagy, híres francia hadvezér, III. Vilmos angol királynak egyik legnevezetesebb ellenfele, nem csak rút, de púpos hátú is volt. Az általa Neerwinden mellett 1693. augusztus 27-ikén nyert csata oly csapást hozott Angolországra, hogy a megalázó visszavonulásra kényszerített király fölkiáltott: «Bizonyára az ördög segítette ezt a púpos hátút!» — A tábornagy értesült erről a nyilatkozatról. «Mit tudhat a király az én púpomról? mondá a tábornagy, hisz soha sem volt alkalma engem hátulról látni, ő azonban annyiszor mutatta nekem hátát, hogy bizonyágot tehetek róla, miszerént ő Felsőségének a növése teljesen hibátlan.»

Egy medvebál. Poniatowsky Szaniszló, Lengyelország utolsó királyának uralkodása alatt Radziwill herceg rendkívül fényes lakomát adott, melyre igen válogatott társaság volt hivatalos. Egyházi főméltóságok, az idegen hatalmasságok követei,

előkelő szép nők, kitünő tudósok, a lengyel nemesség virága, szóval mindenki, ki rang és születés, szellem, szépség és gazdagság által kitünt a pompakedvelő király udvaránál, résztvett ezen diszlakomában. A lakoma alatt a házi gazda a beszélgetést a vadállatok szelidítésére terelte s megjegyzé, hogy palotájában több vadállatot tart, melyeknek szelidsége s tanultsága minden eddigi látottat fölülmul. A vendégek ohajtásukat nyilvánították szemtanui lenni ezen vadak productióinak. Radziwill hg szeretetreméltó udvariassággal sietett vendégei kívánságának eleget tenni. Vendégeit a szomszéd szobába vezette, hol nem csekély bámulatra négy gazdagon öltözött fiatal hölgyet találtak, négy nagy medve társaságában, melyek valódi gentlemenekként le s föl sétáltak a szobában. A nézők elejénte megrémültek, de csakhamar bámulni kezdtek, midőn egy készen várakozó zenekar franczia négyest kezdett játszani s a négy medve az ör jeladottsára az említett fiatal hölgyekhez ment s őket tánczra fölszólította. A táncz alatt is a jól betanított medvék mint ügyes gavallérok híven teljesítették szerepüket. A legnagyobb pontossággal végezték a táncznak minden mozdulatát. A táncz végeztével mind-egyik medve helyére vezette tánczosnőjét, mélyen meghajtottta magát előtte s a társaság tapsai között távozott a szobából.

Drága lakások. «Mi az ára ennek a két szobának és a konyhának?» kérdi a lakáskereső a háziurat. — «Négyszáz forint,» felel a házi ur. — «Hm! Nem több? . Igen, de hol van hát az istálló?» kérdi ismét a bérelni akaró. — «Micsoda istálló?» mond bámulva a háziur. — «No, hát az istálló azon számár számára, ki ezt a lakást kiveszi» volt a válasz.

A hosszú név. Zaremba porosz tábornoknak tulajdonképeni neve Zira, Zara, Casanova di Zaremba volt. Nagy-Frigyes kérdezte egyszer tőle teljes nevét. A tábornok elmondta. «Ejnye! mondá a király, hisz magának az ördögnek sincs ilyen hosszú neve.» — «De az ördög nem is rokonom ám, felség,» felele a tábornok.

Öszinte válasz. Egy főrangú hölgy kérdi egy nap a plébánostól: «Mondja meg kérem, plébános ur, csakugyan olyan nagy bűn-e, hogy örülök, ha engem szépek neveznek?» — «Biz az nagy bűn, mert az embernek nem szabad senkit hazugságra bátorítani.»

Társulati Értesítő.

Szent-István-Társulat.

KIMUTATÁS

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.

	frt.	kr.
Povedák János esperes rékasi plébános	40	95
Debreczeni János karczagai pléb.	72	45
Várady Ferencz németsági pléb.	12	60
Miklosovich Alajos esperes gutai pléb.	31	50
Rajniss Gyula zirczi tanár	31	50
Verzár István esperes nyíregyházi pl.	31	50
Köszeghy Mihály mezőkövesdi pl.	3	15
Gruzling Ferencz magyarszéki plébános	37	80
Hottovinszky Károlymarczali pléb.	22	5
Konek Benedek köbölkuti pléb.	65	20
Kisfaludy Zsigmond illésházi pléb.	34	—
Korber Antal kókai plébános	70	—

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1880. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület).